

ІСТОРІЯ ПРОФЕСІЇ ТА ДИСЦИПЛІН «ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ»

Луценко Артем Володимирович, ст. гр. 3-44
Науковий керівник: викладач землевпорядних

дисциплін, II категорія

Пацєрова Н.М.

ВП «КТЛНАУ»

У нашій країні професія землевпорядника завжди користувалася шаную, адже вона присвячена безцінному скарбу України – землі. Земля – наше найбільше національне багатство, безцінний скарб, який необхідно охороняти, відтворювати і розумно ним розпоряджатися. Велика роль у цьому належить фахівцям із геодезії, картографії та землеустрою.

Розвиток суспільства в усі часи був, є і буде пов'язаний із землею, яка виступає одним із основних засобів для існування людства і джерелом суспільного багатства. Найперші кроки у земельних відносинах та землеустрої були зроблені людством ще в первісному суспільстві, коли племена між собою встановлювали межі мисливських територій. Власність на мисливські угіддя була недоторканою і відстоювалася у запеклій боротьбі.

З розшаруванням суспільства на скотарські та землеробські племена виникла необхідність встановлювати межі територій, закріплювати їх певними знаками. Поступовий поділ суспільства на класи, оформлення приватної власності змінили земельні відносини. Землеустрої почав здійснювати земельну політику в інтересах пануючого класу, на зміцнення прав власності на землю й організацію її використання в інтересах цього класу.

За багато тисяч років до нашої ери народи Греції, Єгипту, країни Азії вже тоді поділяли земельні масиви на частки, вели суворий облік земель, вимірювання їх площ, визначали якості землі з метою оподаткування.

Наступний етап у розвитку земельних відносин пов'язаний з проведенням опису земель у спеціальних реєстрах, куди заносили дані про господаря землі,

розміри земельних ділянок, спосіб їхнього обробітку, якість і прибутковість земель, наносили плани і межі землеволодінь.

На даний час в Україні створено Державний земельний кадастр, де міститься основна інформація щодо необхідної тієї чи іншої земельної ділянки.

Зараз в Україні продовжується проведення земельної реформи, і землевпорядники є її безпосередніми виконавцями, від професіоналізму яких залежить, як люди зуміють розпорядитися землею, в якому стані передамо її нашим нащадкам.

Землевпорядкування – одна з найдавніших професій, що особливої актуальності набуває в наш час, в період земельної реформи, коли проходить перерозподіл земель, надання земель у власність і користування, купівля - продаж земельних ділянок, оцінка земель тощо. Історично склалося так, що людство завжди потребувало землевпорядників, особливо на переломних етапах свого розвитку. В усі часи не зникав інтерес до походження землі, її розміру, родючості, вартості.

Усвідомлення сучасних пріоритетів землевпорядної науки, яка має у своєму формуванні відповідні джерела та етапи еволюції, вимагає розгляду її історичних витоків. Виникнення землеустрою, поява фахівців, які здійснювали землевпорядні дії, відносяться до глибокої старовини, коли виникла необхідність відмежовувати землі, тобто встановлювати межі територій, які використовувались. Спочатку використовувались природні рубежі (великі річки, озера, межі угідь, балки і інші елементи рельєфу), пізніше стали застосовуватися спеціально обумовлені знаки і позначки, що встановлювались на межах (камені, стовпи, дороги та ін.).

З виникненням приватної власності і класів, розпадом первіснообщинного устрою, а надалі з розвитком нових суспільно-економічних формацій, з'єднання і взаємоприспосадування землі, різних засобів виробництва і живої праці перетворюється на форму свідомої діяльності людей з цілеспрямованою організацією використання земель і регулювання земельних стосунків. Ця діяльність дістала різні назви: землемірство, межування,

землеустрій. Народи Індії, Єгипту, Греції, інших країн за декілька тисячоліть до нашої ери земельні масиви ділили на частини. Ведучи суворий облік земель, здійснювали різні виміри для будівництва каналів, зведення споруд, проводили відмежування і обміри земель, облік її якості для оподаткування. Про впорядкування землі єгипетським царем Сесотрисем (1878-1841 рр. до н. е.), грецький історик Геродот писав: "...він (цар) розділив землю між своїми підданими, давши кожному з них квадратні ділянки рівної величини і зобов'язавши щорічно платити земельну подать. З метою закріплення прав власності на землю у Древньому Римі було проведено її опис, початок якого приписують Сервію Тулію (IV ст. до н. е.). У Галії, як і в інших римських колоніях, перепис земель започаткував Юлій Цезар (100-44 рр. до н. е.), а його наступник – Октавіан Август (63-44 рр. до н. е.) ввів точний їх вимір із складанням описів, карт, визначенням якості, що дозволило удвічі збільшити податок грошима і натурою. За користування землею селяни платили земельну ренту: відробіткову (панщину), натуральну або грошову (оброк).

Землевпорядні дії в середні віки вже носили державний характер і були пов'язані, в першу чергу, з урахуванням (кадастром) земель, їх розподілом між землевласниками і відмежуванням (встановленням і закріпленням меж земельної власності). Перші дії, що відносяться до вимірів і описів земель, визначила географія (від грецьких слів "гео" – земля, "графо" – пишу). Проте задовго до появи цієї науки практично в усіх народів виникла необхідність відображувати місцевість на малюнках, тобто, в сучасному понятті, складати карти. Необхідність в їх створенні виникла у прадавніх людей. Причиною послужило прагнення людини краще орієнтуватися на місцевості, знати розташування місць полювання, багатих пасовищ, лісу, сусідніх поселень та ін., краще запам'ятовувати і передавати цю інформацію.

З метою задоволення зростаючого населення в продуктах харчування, виникнення земельної власності, землеволодіння і землекористування зробили необхідними детальні описи і фіксацію на картах різних земельних угідь, ділянок, що належать різним особам (правителям, духовенству, громадянам).

Так виник особливий вид землевпорядних дій – землеописи. Середньовічні описи земельних володінь і їх окремих ділянок були детальні і складні, деякі з них супроводжувалися географічними нарисами без дотримання масштабу і пропорцій, зображуваних об'єктів – головним було визначення площ. У основі побудови небагатьох карт, які склалися, були лише лінійні виміри. У великій кількості землеописи склалися в Древньому Римі з V-IV ст. до н.е. Вимір і опис землі, професійне складання плану місцевості (карти) для обліку і розподілу земель проводили спеціальні люди – римські землеміри, які були здатні також наділяти земельні ділянки і по-різному їх перерозподіляти – ділити на частини, об'єднувати, проводити дорізку. В сучасному розумінні вони були одночасно і геодезистами і землевпорядниками, які уміють планувати територію. Так виникла землевпорядна дія – геодезія, або землемірство.

У процесі роздачі земель своїм підданам, володарі держави, окрім їх опису, стали встановлювати межі суміжних землеволодінь і землекористування з метою ліквідації земельних суперечок на сусідських землях. При цьому межі землеволодінь і землекористуванні на місцевості обов'язково позначалися межовими знаками і описувалися. Відбувалося також узгодження розміщення (встановлення) меж між сусідами, про що останні робили запис про згоду і скріплювали його своїм підписом. Таким чином, з'явилася така землевпорядна дія, як межування земель. Метою межування був розподіл земель для встановлення і зміцнення прав земельної власності, а також для визначення розміру податі в казну держави залежно від площ і якості земель. Таким чином, діяльність рабовласницьких і феодалських держав була пов'язана з такими землевпорядними діями як облік і оцінка земель (таксація земель). Це було необхідно, в першу чергу, для вирішення фіскальних завдань, пов'язаних з оподаткуванням земель і передачею частини прибутків від використання земель в дохід держави. Проте більшість правителів держав вимагали від землевласників і раціонального, і ефективного – високодохідного використання своїх земель, що було обумовлено зростанням населення, а також вимогами

землеробства. У зв'язку з цим землевласники вимушені були облаштувати свою територію (прокладати зрошувальні канали, будувати дороги, закладати сади та ін.). Ці роботи також не обходилися без участі землемірів, а впорядкування території стало однією з найважливіших землевпорядних дій. Одночасно з утворенням Староруської держави почав розвиватися землеустрій.

Поява перших штучних межових знаків пов'язана із виникненням у землевласників почуття власності, яким було необхідне чітке позначення на місцевості межі їхніх земельних ділянок. Матеріальні ознаки меж були загальновідомі, не допускали сумнівів в їх призначенні, а недоторканість була встановлена законом, оберігавшим її. Звідси і з'явилася необхідність в межуванні, котра відрізняється від землемірства і геодезії (від грецького "гео" – земля) тим, що розмежування земель носить не лише технічний характер, але має юридичне значення, згідно з яким межі отримують законність і можуть бути відновлені в усіх випадках їх порушення.

Термін «землеустрій» вперше застосований у 1906 році і, на відміну від межування, розумівся ширше і переслідував не тільки цілі правового оформлення меж земельних ділянок, але і пристосування землі до найбільш вигідного господарського використання, а саме: як діяльність з економічного впорядкування землеволодінь. У цьому є і заслуга землевпорядників, які стежать за тим, щоб земля використовувалася раціонально ефективно і дбайливо.

Тож, чим вищий рівень компетентності осіб, які створюють і регулюють земельні відносини, тим вищим і безпечнішим буде розвиток суспільства. Важливою ланкою при цьому є і одвічно буде землевпорядна служба.

Сьогодні роботу фахівців із землевпорядкування важко уявити без застосування сучасних технологій, спеціальних високоточних приладів.

Таким чином, зародження землевпорядної науки розпочалось ще у стародавні часи до нашої ери з метою впорядкування земель. Можна сказати, що практичне напрацювання стало початком для теоретичного її обґрунтування.

Список використаної літератури

1. Професія землевпорядник – на все життя. / [Електронний ресурс]
Режим доступу: (<http://www.scritub.com/limba/ucraineana/83881.php>
2. Університет «КРОК» . / [Електронний ресурс] Режим доступу:
<http://www.krok.edu.ua/ua/>
3. Подільський аграрно-технічний університет Кафедра землеустрою і кадастру./[Електронний ресурс]
Режим доступу: http://www.knuba.edu.ua/ukr/?page_id=722
4. Класичний приватний університет Коледж. / [Електронний ресурс]
Режим доступу: http://virtuni.education.zp.ua/edu_col/
5. Історія розвитку земельних відносин в Україні. / [Електронний ресурс]
Режим доступу:
https://knowledge.allbest.ru/history/2c0a65625b3ad69a4c53a88421206c26_0.htm
6. Виникнення землеустрою (землерозіюділу) і перші землевпорядні дії. /
[Електронний ресурс] / Режим доступу:
http://www.pravo.vuzlib.su/book_z1749_page_5.html